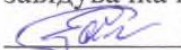

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІОЛОГІЇ, ГЕОГРАФІЇ І ЕКОЛОГІЇ
КАФЕДРА БІОЛОГІЇ ЛЮДИНИ ТА ІМУНОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри біології людини та
імунології
протокол № 1 від 21 серпня 2020 р.
завідувачка кафедри
 Олена ГАСІЮК

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ
СТРАТЕГІЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ**

Освітньо-професійна програма «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)»
Спеціальність: 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка

Назва навчальної дисципліни/освітньої компоненти	Стратегія сталого розвитку
Викладач	Доцент Лановенко Олена Геннадіївна
Посилання на сайт	KSU Online
Контактний тел.	(+38) 095 00 26 889
E-mail викладача	lanovenko2708@gmail.com
Графік консультацій	Консультації проводяться в день проведення лекцій/практичних занять (за попередньою домовленістю): вул. Університетська,27, ауд. 711, а також в он-лайн режимі в системі Moodle (час консультацій попередньо узгоджується через електронну пошту викладача).

1. Анотація курсу

Курс "Стратегія сталого розвитку" є нормативною навчальною дисципліною з циклу професійної та практичної підготовки зі спеціальності **014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)**, котра викладається упродовж першого семестру обсягом 3 кредити за Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

2. Мета та завдання курсу

Мета курсу — формування базових знань із проблем взаємодії людства з навколишнім природним середовищем в контексті досягнення принципів і стратегій сталого розвитку, необхідних для прийняття рішень у подальшій професійній діяльності.

Завдання курсу:

теоретичні:

- засвоїти основні поняття, концепцію та шляхи реалізації сталого розвитку;
- визначати екологічні проблеми і взаємозв'язок із загальними проблемами розвитку суспільства;
- характеризувати умови і механізми забезпечення сталого розвитку країн;
- усвідомлювати екологічні наслідки поглиблення глобальних проблем на планеті;
- визначати основні засади світової стратегії освіти і моделі освіти для сталого розвитку;
- сприяти формуванню компетенцій студентів в області енерго- і ресурсозбереження, збереження біологічного різноманіття та природно-культурної спадщини;

- оволодіти знаннями, необхідними в області моніторингових досліджень навколишнього середовища;

практичні:

- реалізовувати концепції і напрями сталого розвитку на регіональному і локальному рівнях;

- застосовувати отримані знання для аналізу екологічних наслідків глобальних проблем людства;

- застосовувати принципи і концепції сталого розвитку у виробничій і соціально-культурній діяльності;

- прогнозувати наслідки результатів антропогенної діяльності, проводити інтегральну екологічну оцінку для визначення загальної екологічної ситуації;

- впроваджувати в практику екологічної освітньої діяльності педагогічні інновації;

- організовувати екологічну освітню діяльність на засадах педагогіки мотивації і натхнення на дії (емпауерменту);

- формувати звички соціально відповідальної поведінки у повсякденному житті для збереження довкілля загалом й адаптації до умов проживання на певній території зокрема;

- проводити різні форми дискусій і диспутів у рамках екологічної освітньої діяльності для різних груп населення.

3. Програмні компетентності та результати навчання

Загальні та фахові компетентності, що формуються під час навчання:

ЗК 1. Здатність до використання знань та умінь, набутих у процесі вивчення предмету, у відносинах з контрагентами та під час обробки іншомовних джерел інформації.

ЗК 2. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності, у т.ч. результатами власних досліджень для використання у галузі освіти;

ЗК 3. Здатність до формування світогляду, розвитку людського буття, суспільства і природи, духовної культури.

ЗК 4. Вміння виявляти, ставити, вирішувати проблеми та приймати обґрунтовані рішення в професійній діяльності.

ЗК 7. Здатність до колективних дій та організації взаємодії в колективі; роботі в команді.

ЗК 9. Здатність працювати самостійно, автономно діяти з позиції соціальної відповідальності, займати активну життєву позицію та розвивати лідерські якості.

ЗК 10. Здатність до використання знань та умінь з основ здоров'я і здійснення профілактичних заходів щодо його збереження у дітей.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Оперувати базовими категоріями та поняттями спеціальності.

ПРН 6. Застосовувати міжнародні й національні стандарти та досвід у професійній діяльності.

ПРН 9. Ефективно працювати автономно та у команді.

ПРН 13. Пояснювати будову та основні функціональні особливості систем підтримання життєдіяльності організмів, їх відтворення та розвитку; розуміти сучасну систему живої природи.

ПРН 14. Розуміти особливості будови й функцій організму людини, основи здорового способу життя, засоби оцінки рівня здоров'я людини та його складових; застосовувати здоров'язбережувальні технології у професійній діяльності.

ПРН 15. Пояснювати роль біологічних систем різного рівня організації у житті суспільства, їх використання, охорону, відтворення; використовувати ці знання для формування екологічної культури учнів.

ПРН 20. Розуміти і пояснювати стратегію сталого розвитку з позицій системи «суспільство-біосфера», формувати на основі цих знань екологічну культуру учнів.

ПРН 22. Застосовувати базові знання з основ здоров'я з метою розкриття норм і адаптацій людини до різноманітних чинників довкілля, пояснювати гігієнічні основи раціонального харчування і занять руховою активністю; організувати власну інклюзивну педагогічну діяльність з урахування таких знань.

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Програма розрахована на вивчення курсу в першому семестрі, який завершується екзаменом.

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
3 (90 годин)	6	6	78

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/вибіркова компонента
2020-2021	1-ий	014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)	1-ий	Обов'язкова

6. Технічне та програмне забезпечення/ обладнання

Персональний комп'ютер, комп'ютерні програми, проектор. Презентації, лекції, колаборативне навчання (форми – групові проекти, спільні розробки), дискусія. Бесіди з обговорення проблем, роботи в малих групах, дискусійні семінари. Теми, завдання представлені в Робочій програмі дисципліни. Консультації. Організація самостійної роботи, самоконтроль.

7. Політика курсу

Під час вивчення дисципліни ”Стратегія сталого розвитку” слід дотримуватися наступних правил:

1. Не запізнюватися на заняття.
2. Дотримуватися техніки безпеки.
3. Відвідування занять є обов'язковим. Якщо з будь-якої причини студент не відвідує заняття, він нестиме відповідальність за незасвоений навчальний матеріал.
4. Завчасно ознайомитися з темою практичної роботи.
5. Пропущені заняття слід відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
6. Роботи здобувачів є виключно оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань або розв'язаних задач іншими студентами) каратиметься ануляцією зароблених балів.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години (вказується відповідно до розкладу навчальних занять)	Тема, план <i>Плани лекційних і практичних занять до тем курсу представлені на платформі KSU online</i>	Форма навчального заняття, кількість годин (аудиторної і самостійної роботи)	Список джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
1 тиждень	Тема 1. Формування концепції сталого розвитку суспільства <i>Історія формування концепції про сталий розвиток. Складові стійкого розвитку суспільства. Використання сучасних технологій.</i>	Лекція – 2 год.	[1,7, 10, 12, 21]	Кризи в історії цивілізації (таблиця). Характеристика сучасної екологічної кризи та її складові (презентація). Еволюція суспільства і природи (реферат)	5

2 тиждень	Тема 2. Визначення і сутність стратегії сталого розвитку <i>Поняття про сталий розвиток суспільства, що самопідтримується. Завдання і головні принципи переходу до сталого розвитку. Індикатори та індекси сталого розвитку. Екологічно орієнтована економіка як складова сталого розвитку.</i>	Практичне заняття - 2 год.	[1,3, 4, 7, 8, 10]	Концепція та стратегія сталого розвитку (доповідь). Кіотський протокол та виконання його положень задля сталого розвитку економіки країни (реферат). Замкнуті цикли виробництва. Безвідходні технології. Прогнозування екологічного ризику при визначенні стратегії сталого розвитку регіонів (презентація, робота в малих групах).	10
3 тиждень	Тема 6. Моніторинг та індикатори сталого розвитку <i>Завдання моніторингу процесу переходу до сталого розвитку. Сутність і види моніторингу сталого розвитку. Загальна методологія розрахунку індикаторів сталого розвитку. Характеристика екологічних індикаторів сталого розвитку. Основні економічні та соціальні індикатори та індикатори довкілля.</i>	Практичне заняття - 2 год.	[1,3,4, 6, 8, 17]	Приклади комплексних індикаторів сталого розвитку (робота в малих групах). Дбір, встановлення і аналіз отриманих даних та індикаторів (проектна діяльність студентів). Аналіз місцевого розвитку за допомогою індикаторів (презентація). Комплексні індикатори сталого розвитку суспільства. Визначення індексу людського розвитку України (робота в малих групах)	10
4 тиждень	Тема 7. Перехід України до сталого розвитку <i>Особливості екологічної політики України в контексті сталого розвитку суспільства. Умови забезпечення сталого розвитку населених пунктів. Головні аспекти переходу до сталого розвитку українського суспільства.</i>	Лекція – 2 год. Практичне заняття - 2 год.	[1, 6, 13, 21, 23, 26, 32]	Адаптація Глобальних цілей сталого розвитку до умов України (доповідь). Відображення питань сталого розвитку у законодавстві України (реферат). Національна стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року її особливості, етапи реалізації (презентація).	10

	<i>Міжнародна діяльність України в галузі охорони навколишнього середовища та сталого розвитку.</i>				
5 тиждень	<p>Тема 8. Особливості концепції освіти для сталого розвитку</p> <p><i>Поняття про екологічну культуру, екологічну свідомість, екологічне мислення, екологічний реалізм, екологічну освіту, екологічне виховання. Мета і принципи екологічної освіти. Мета і принципи екологічного виховання. Основні засади та концепція світової стратегії освіти для сталого розвитку. Моделі освіти для сталого розвитку. Принципи, форми і методи організації освітньої діяльності на засадах педагогіки емпайерменту.</i></p> <p>Всього:</p>	<p>Лекція – 2 год.</p> <p>лекційних занять – 6 годин практичних – 6 годин</p>	[1, 2, 9, 14, 15, 20, 27, 30, 31]	<p>Приклади міжнародної співпраці в галузі освіти для сталого розвитку (презентація). Екологічна етика як невід’ємна складова сталого розвитку суспільства (доповідь). Основні принципи екологічної етики (доповідь). Особливості формування концепції шкільної екологічної освіти (реферат). Принципи освіти для сталого розвитку (доповідь). Впровадження Стратегії ЄЕК ООН освіти для сталого розвитку суспільства (реферат).</p> <p>Разом балів:</p>	<p>5</p> <p>40</p>

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТА (СРС)

Тема, план	Кількість годин СРС	Список джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання для самостійної роботи	Максимальна кількість балів
Тема 1. Формування концепції сталого розвитку суспільства	10	[1,7, 10, 12, 21]	Кризи в історії цивілізації (таблиця). Характеристика сучасної екологічної кризи та її складові (презентація). Еволюція суспільства і природи (реферат). Історія формування концепції про сталий розвиток. Складові стійкого розвитку суспільства. Використання сучасних технологій (реферат)	2,5
Тема 2. Визначення і сутність стратегії	10	[1,3, 4,	Концепція та стратегія сталого розвитку (реферат).	

сталого розвитку		7, 8, 10]	Київський протокол та виконання його положень задля сталого розвитку економіки країни (реферат). Замкнуті цикли виробництва. Безвідходні технології. Прогнозування екологічного ризику при визначенні стратегії сталого розвитку регіонів (презентація). Поняття про сталий розвиток суспільства, що самопідтримується. Завдання і головні принципи переходу до сталого розвитку. Індикатори та індекси сталого розвитку (реферат). Екологічно орієнтована економіка як складова сталого розвитку (презентація)	2,5
Тема 3. Альтернативні стратегії розвитку людства	10	[1,12,16,17, 24, 28]	Ноосфера та шляхи розвитку людства (доповідь). Екологізація виробництва та її напрямки (реферат). «Еко-соціальна ринкова економіка» (презентація). Теорія біотичної регуляції і стабілізації довкілля. Спроби створення штучної біосфери (Біос-3, Біосфера-II, Lunar Palace 1, проект Венера). Концепція коеволюції М.М. Моїсеєва. Екологічний розвиток (реферат).	2,5
Тема 4. Екологічний слід як індикатор сталого розвитку суспільства та метод оцінки рівня впливу на довкілля	10	[1, 3, 7, 11, 12, 18, 21, 29, 32]	Величина екологічного сліду різних країн (робота в малих групах). Зменшення екологічного сліду - крок на шляху до сталого розвитку (презентація). Спосіб життя, система цінностей, реальність. Реструктуризація потреб людини (реферат). Встановлення величини екологічного сліду шляхом тестування. Напрямки зменшення екологічного сліду (презентація) Біологічна ємність Землі, біологічна продуктивність територій. Екологічний слід продуктів харчування, житла, транспорту, товарів і послуг, слід споживання енергії, поводження з відходами (презентація).	2,5
Тема 5. Принципи забезпечення сталого розвитку суспільства	10	[1,4, 5,8, 11, 18, 19, 24, 25]	Міжнародні документи щодо сталого розвитку країн. Головні матеріали Конференцій ООН (реферат). Особливості Стратегій Сталого розвитку країн Євросоюзу (доповідь). Декларація і Глобальні Цілі	2,5

			сталого розвитку до 2030 року (робота в малих групах). Розробка національних стратегій сталого розвитку в окремих країнах (реферат). Розроблення місцевого плану дій з охорони навколишнього середовища (проект). Загальні принципи сталого розвитку суспільства. Принципи "природного капіталізму" Поля Хокена. Принципи "зеленої економіки" Лестера Брауна. Принципи "синьої економіки" Гюнтера Паулі. Принципи екологічних цілей та екологічної мотивації. Фактори ризику при переході до сталого розвитку. Шляхи розв'язання проблем переходу до сталого розвитку (реферат).	
Тема 6. Моніторинг та індикатори сталого розвитку	10	[1,3,4, 6, 8, 17]	Приклади комплексних індикаторів сталого розвитку (робота в малих групах). Добір, встановлення і аналіз отриманих даних та індикаторів (проектна діяльність студентів). Аналіз місцевого розвитку за допомогою індикаторів (презентація). Комплексні індикатори сталого розвитку суспільства. Визначення індексу людського розвитку України (контрольна робота).	2,5
Тема 7. Перехід України до сталого розвитку	10	[1, 6, 13, 21, 23, 26, 32]	Адаптація Глобальних цілей сталого розвитку до умов України (доповідь). Відображення питань сталого розвитку у законодавстві України (реферат). Національна стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року її особливості, етапи реалізації (реферат).	2,5
Тема 8. Особливості концепції освіти для сталого розвитку	8	[1, 2, 9, 14, 15, 20, 27, 30, 31]	Приклади міжнародної співпраці в галузі освіти для сталого розвитку (презентація). Екологічна етика як невід'ємна складова сталого розвитку суспільства (есе). Основні принципи екологічної етики (). Особливості формування концепції шкільної екологічної освіти (реферат). Принципи освіти для сталого розвитку (доповідь). Впровадження Стратегії ЄЕК ООН освіти для сталого розвитку суспільства	2,5

			(реферат).	
Разом годин:	78			Разом балів: 20

9. Форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання:

Методи поточного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, звіт, есе, реферат. Оцінювання знань студентів на основі даних поточного контролю відбувається: а) способом перевірки систематичності та активності роботи студента над вивченням програмного матеріалу дисципліни протягом семестру; б) способом виконання завдань самостійної роботи студента (СРС).

Форма контрольного заходу – письмова контрольна робота (максимум 10 балів). Усі бали, отримані студентом протягом семестру за систематичність та активність роботи над вивченням програмного матеріалу дисципліни, підсумовуються викладачем (загальна кількість не може перевищувати 60 балів).

Критерії оцінювання за підсумковою формою контролю. Форма проведення екзамену – письмово-усна. Види завдань – запитання з відкритими відповідями. Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виводиться із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та за екзамен (максимум 40 балів).

Поточне оцінювання (бали)									Екзамен	Сума балів
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	СРС		
5	5	5	5	5	5	5	5	20	40	100

T1, T2 ...T8 – теми змістових модулів (наведена максимально можлива кількість балів за кожно з тем); СРС – самостійна робота студента.

Письмова контрольна робота	
Бали	Критерії оцінювання
10	студент дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично вірні відповіді не менш ніж на 90% запитань; демонструє знання підручників, посібників, інструкцій; проводить узагальнення і висновки.
8	студент володіє знаннями матеріалу на високому рівні, але допускає незначні помилки у формулюванні термінів. Відповідь в цілому написана грамотно з використанням фахових термінів і понять.
6	студент дає правильну відповідь не менше ніж на 60% питань, або на всі запитання дає недостатньо

	обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки. Відповіді є недостатньо послідовними, допущені певні неточності та похибки у логіці викладу матеріалу, власні висновки відсутні.
4	студент дає правильну відповідь не менше ніж на 35% питань, або на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає грубі помилки.
2	Знання фрагментарні, термінологічний апарат відсутній, викладення програмного матеріалу на побутовому рівні.
Контрольна робота складається з теоретичної та розрахункової частин: теоретична частина викладається у вигляді огляду літератури за проблемою, розрахункова частина включає виконання розрахунків за формулами та пояснення отриманих результатів. Контрольна робота оформляється у вигляді електронної презентації або письмової роботи (реферату) та захищається на практичному занятті. Позитивна оцінка за контрольну роботу ставиться у випадку обґрунтованої та повної відповіді на питання за зазначеною тематикою.	
<i>Критерії оцінювання рівня знань на практичних заняттях</i>	
<i>Бали</i>	Критерії оцінювання
5	повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основної та додаткової літератури; вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.
4	повні, систематичні знання, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
3	знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхова обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх за допомогою викладача.
2	відповідь під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлено початковими уявленнями про предмет вивчення.
1	Відсутній термінологічний апарат, студент пояснює теоретичний матеріал на побутовому рівні, не володіє знаннями з теми

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог: своєчасність виконання навчальних завдань; повний обсяг їх виконання; якість виконання навчальних завдань; самостійність виконання; творчий підхід у виконанні завдань; ініціативність у навчальній діяльності.

Контроль СРС (реферат, доповідь, презентація)

<i>Бали</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
20	Повністю виконані всі вимоги щодо оформлення та презентації, студент чітко відповідає на всі запитання викладача.
15	Незначні зауваження з оформлення роботи. Студент допускає незначні неточності, які виправляє за допомогою викладача
10	Тема роботи розкрита частково, неповно, студент демонструє труднощі у викладенні тексту, в аргументації.
5	Робота не оформлена відповідно вимогам, студент не знаходить відповіді на запитання викладача за темою роботи.
0	Відсутність роботи, незнання змісту навчального матеріалу.

Самостійна робота студентів передбачає вивчення лекційного матеріалу, роботу з літературою, підготовку до занять, підготовку до поточного та підсумкового контролю за всіма змістовими модулями, виконання контрольної роботи та підготовку доповіді.

9.3. Критерії оцінювання за підсумковою формою контролю

Повний і остаточний підсумок вивчення студентами навчальної дисципліни здійснюється під час **семестрового (академічного) контролю**. При семестровому контролі враховуються результати всіх попередніх видів контролю вивчення навчальної дисципліни. Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виводиться із суми балів за поточну успішність (не більше 60 балів) та за екзамен (максимум 40 балів).

Оцінювання рівня знань за результатами вивчення дисципліни (екзамен)

<i>Оцінка</i>	<i>Критерії оцінювання</i>
Відмінно За шкалою ECTS – “A” 31 - 40 балів	студент дає вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично вірні відповіді; демонструє знання підручника, посібника; проводить узагальнення і висновки, акуратно оформляє виконані практичні завдання, був присутній на лекціях, має

	конспект лекцій, реферат з основних тем курсу; вмiє пропагувати набути знання i застосовувати iх на практицi.
Добре За шкалою ECTS – “C” 21 – 30 балiв	студент володiє знаннями матерiалу на рiвнi 1.1, але допускає незначнi помилки у формулюваннi термiнiв, за допомогою викладача швидко орiєнтується i знаходить правильнi вiдповiдi, був присутнiй на лекцiях, має конспект лекцiй, реферат з основних тем курсу.
Задовiльно За шкалою ECTS – “DE” 11– 20 бали	на всi запитання дає недостатньо обгрунтованi, невичерпнi вiдповiдi, допускає грубi помилки, якi виправляє за допомогою викладача, вiдтворює значну частину матерiалу на репродуктивному рiвнi. При цьому враховується наявнiсть конспекту за темою завдань та самостiйнiсть.
Не задовiльно За шкалою ECTS – “FX” 0 – 10 балiв	студент дає правильну вiдповiдь не менше нiж на 35% питань, або на всi запитання дає необгрунтованi, невичерпнi вiдповiдi, допускає грубi помилки, якi часто виправляє за допомогою викладача. Має неповний конспект лекцiй.

Розподiл балiв, якi отримують здобувачi, за результатами опанування освiтньої компоненти/навчальної дисциплiни

№	Види навчальної дiяльностi (робiт)	Сума балiв
1.	Аудиторна робота (заняття у дистанцiйному режимi)	40
	- тестування	10
	- письмова контрольна робота	10
	- практичнi роботи	10
	- усне опитування	10
2.	Самостiйна робота	20
	Поточне оцiнювання (разом)	60
	Пiдсумковий контроль (екзамен)	40
	Разом балiв	100
1	- участь у наукових, науково-практичних конференцiях, олімпіадах; пiдготовка наукової статтi, наукової роботи на конкурс	max 10

Взаємозв'язок між програмними результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності

Види робіт	Тестування	Усне опитування (виступ, доповідь, участь у обговоренні)	Практичні роботи	Письмові роботи (контрольні, розрахункові, есе, кейси)	Разом
Програмні результати навчання (ПРН)					
ПРН 4		+	+	+	15
ПРН 6				+	5
ПРН9			+		5
ПРН13		+			5
ПРН14				+	5
ПРН 15			+	+	5
ПРН20		+	+	+	15
ПРН22	+				5
Разом балів					60

Шкала оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінка відповідає рівню сформованості загальних і фахових компетентностей та отриманих програмних результатів навчання здобувача освіти та визначається шкалою ЄКТС та національною системою оцінювання.

Шкала оцінювання у ХДУ за ЄКТС

Сума балів /Local grade	Оцінка ЄКТС		Оцінка за національною шкалою/National grade
90 – 100	A	Excellent	Відмінно
82-89	B	Good	Добре
74-81	C		
64-73	D	Satisfactory	Задовільно
60-63	E		
35-59	FX	Fail	Незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F		Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література:

1. Боголюбов В.М. Стратегія сталого розвитку: Підручник / В.М.Боголюбов, М.О. Клименко, Мельник Л.Г., О.О. Ракоїд. За редакцією професора В.М.Боголюбова. – К.: ВЦ НУБІПУ, 2018. – 446 с.
2. Висоцька О. Є. Освіта для сталого розвитку: Науково-методичний посібник/ О.Є.Висоцька. – Дніпропетровськ, 2011.- 200 с.
3. Замула І.В. Стратегія сталого розвитку: еколого - економічний аспект. Навчальний посібник / І.В. Замула, І.В. Давидова, Г.В. Кірейцева, М.Б. Корбут, В.В. Травін. – ЖДТУ, 2017. – 200 с.
4. Кононенко О.Ю. Актуальні проблеми сталого розвитку: навчально-методичний посібник / О.Ю. Кононенко. –К.: ДП «Прінт сервіс». - 2016.- 109 с.
5. Національна парадигма сталого розвитку України / за заг. ред. Б. Є. Патона. – К. : ДУ«Інститут економіки природокористування та сталого розвитку НАН України». - 2012. - 72 с.
6. Пометун О. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід / О. Пометун, Л. Пироженко. – К. : А.П.Н.- 2002.- 120 с.
7. Стратегія сталого розвитку: Навчальний посібник / За заг. ред. Боголюбова В.М.. – К.:НАУ, 2008. – 264 с.
8. Устойчивое развитие: Новые вызовы: Учебник для вузов/ Под общ. ред. В. И. Данилова-Данильяна, Н. А. Пискуловой. — М.: Издательство «Аспект Пресс», 2015. - 336 с.

Додаткова література:

9. Медоуз Д. Пределы роста. 30 лет спустя / Д. Медоуз, Й. Рандерс, Д. Медоуз; [пер. с англ.]. – М.: ИКЦ “Академкнига”, 2007. – 342 с.
10. Мамчур З., Джура Н., Думич О., Чуба М., Драч Ю., Подан І. Екологічні аспекти виконання цілей сталого розвитку в Україні // Сталий розвиток – стан та перспективи: Матеріали Міжнародного наукового симпозиуму SDEV‘2018 (28 лютого–3 березня 2018 року, Львів-Славське, Україна). – Львів, 2018. – С. 55 – 58.
11. Пометун О. Уроки для сталого розвитку : навч. посіб. для учнів 8 класу загальноосвітніх шкіл / О. Пометун, Л. Пилюпатіна, І. Сущенко. – Вид. 2-ге, випр. і доповн. – Д. : Ліра, 2013. – 116 с.

12. Пометун О. Уроки для сталого розвитку: Як організувати позакласну роботу учнів основної школи: метод. посіб. для класних керівників 5–7 класів загальноосвітніх навчальних закладів / О. Пометун, І. Сушенко, О. Топузов. – К. : Освіта, 2011.- 78 с.
13. Рижак Л. Філософія сталого розвитку людства: навч.-метод. посіб. Львів: ЛНУ імені Івана Франка. - 2011. - 518 с.
14. Садовенко. А.П. Сталий розвиток суспільства: навчальний посібник / А.П.Садовенко, В.І.Середа, Є.О.Врадій. – К. - 2009. - 239 с.
15. Програма дій. Повістка дня на ХХІ століття і інші документи конференції в Ріо-де-Жанейро в популярному викладі. – Женева: Центр “За наше спільне майбутнє”, 1993. – 120 с.

Інформаційні ресурси

16. Боголюбов В.М. Формування змісту освіти в інтересах сталого розвитку суспільства /Високоякісна, доступна, випереджальна освіта [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://blogs.lb.ua/kiev_2025/121320_visokoyakisna_dostupna_viperedzh.html.
17. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015>
18. Повестка дня на ХХІ век [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.Agenda21.htm>.
19. Офіційний сайт журналу Устойчивое развитие: наука и практика. - <http://srv5.uni-dubna.ru/journal/index.php>
20. Сайти ООН: <http://www.un.org/ru>, <http://www.unrussia.ru>.
21. ООН в Україні - <http://www.un.org.ua/ua/about>
22. Освіта для сталого розвитку в дії <http://www.esd.org.ua/node/892>
<http://www.ecoosvita.org.ua/>
23. Сталий розвиток - <https://en.wikipedia.org/wiki/Sustainability>
24. Sustainable development - <http://blogs.worldwatch.org/sustainabilitypossible/>
25. Освіта для сталого розвитку. Національна доповідь за 2012 рік (скорочено)
http://dea.gov.ua/chapter/osvita_dlya_stalogo_rozvitku_nacional4na_dopovid4_skorocho
26. Концепція регіональної системи освіти для сталого розвитку:
http://dea.gov.ua/chapter/koncepciya_regional4noi_sistemi_osviti_dlya_stalogo_rozvitku
27. Цілі сталого розвитку - <http://sdg.org.ua/ua/>
28. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року:
https://www.undp.org/content/dam/ukraine/docs/SDGreports/UNDP_Strategy_v06-optim